Now that *K'layim* are included, etc.

- השתא כלאים איתרבו כולי

Overview

The גמרא explained that we cannot say that both times או are inclusive (one for כלאים and one for מדמה), for once we know that כלאים are included, so נדמה is certainly included. חוספות questions the need for this ק"ו, in order to prove that the או is not coming to be מרבה a מרבה.

_____

asks: תוספות

ואם תאמר בלא קל וחומר דכלאים איכא למפרך -

And if you will say; even without this ק"ר from כלאים we can still challenge the view that או (נדמה a) -

- דמה צריך לרבות דממילא מתרבי כל כמה דלא מעטיה קרא

For why is it necessary to add the word או in order to include a נדמה, since a נדמה, since a נדמה, since a מוספות, since a מוספות explains - מוספות חוספות מוספות ווספות של מוספות מוספות בישור של מוספות מוספות של מוספות מוספות של מוספות מוספות מוספות של מוספות מוספות

- דהא כי אמר דאתו אויין למעט צריך קרא למעוטי

For when we assume that the two או are excluding (נדמה and כלאים) we need a verse (או) to exclude נדמה also-

ראף על גב דממעטינן כלאים לא הוה ממעטינן נדמה אי לאו דמעטיה קרא¹ - For even though we are excluding כלאים with one א, we would not have excluded נדמה, unless the verse excluded it with the second אר

מוספות answers:

-ויש לומר דבלא שום קרא הוה מרבינן נדמה שדומה במקצת סימנין And one can say; that without any פסוק (of או), we would have included a נדמה who has partially similar characteristics to his parents -

וממעטינן נדמה שאין דומה כלל -

And we would exclude a נדמה who is not similar at all to the parent -

דהוה ילפינן בתחת תחת² ממעשר ומעשר בהעברה העברה³ דבכור

For we would have derived this through the מעשר of תחת תחת from מעשר, and

¹ In a case where we are excluding כלאים, nevertheless if there is no second א, we would not exclude נדמה, meaning that נדמה is included in this פסוף, so in a case where we are including כלאים, there is no reason to require a ריבוי for it is obviously included!

² [See תחת and it says תחת by קדשים (in כב,כז (ויקרא (אמור) מעשר מחל and it says תחת השבט (in מעשר בהמה (ויקרא (בחקותי) כז,לב (חקרא (בחקותי) כז,לב.

 $^{^3}$ It says יעבור by מעשר (in בא, נהקותי כז,לב (ויקרא, and it says יעברת שברת (in בכור (שמות [בא] (שמות (בא ניקר מחת מעשר), and it says בכור (in בכור (in בכור שמות מעשר), so, we say just as by עמוד (if he is not at all similar; see later עמוד סחת מעשר on this מעשר and מעשר and הקדשים and העשר (ויקר מעשר).

we would have derived מעשר from בכור through the גז"ש of העברה העברה, all this is if there was no אי

רהשתא⁴ כי אמר דאתי או למעט ממעט נדמה אפילו אותו שנדמה במקצת סימנים -But now when we say that או comes to exclude, we exclude even the נדמה who has some similar characteristics (which we would not have excluded if not for the או) -

וכי אמרי אתא לרבויי בעי לרבויי נדמה אפילו אותו שאין דומה כלל -And when we say that אר comes to include, we wish to include even a נדמה who is not similar at all (which we would not have included if not for the אר) -

ולהכי דייק השתא כלאים איתרבי נדמה אפילו אין דומה כלל⁵ מבעיא:
So therefore, the גמרא infers, now that כלאים is included, so it is obvious that even a אוני who is not similar at all is also included.

Summary

There are two types of נדמה and if there would be no או we would include a נדמה who is partially similar to the parent, and exclude a נדמה who is not similar at all.

Thinking it over

According to this תוספות, if there would be only one 'או'; what would we include, and what would we exclude (regarding כלאים ונדמה)?⁶

.

⁴ אוספות answer is that there are two types of אמעם, one who is partially similar to the parent, and the other who is not similar at all to the parent. If there was no א to be מרבה or to be ממעם, we would have included a נדמה, who is partially similar to the parent, but we would exclude a דמה or to be מרבה we would have included a נדמה, who is not at all like the parent. So, if the א excludes, it excludes even a נדמה who is partially similar, and if the א includes, it includes even a נדמה who is not similar at all. Therefore, we cannot ask that א cannot be מרבה a מרבה a מרבה a נדמה at all, so the is מרבה at all, so the וא נדמה cdל is included, for that is only a אינו דומה cdל is not אינו דומה כלל is included, then every אינו דומה כלל is included even a אינו דומה cdל is a an animal born from two different species (משב ועד), however is included.

Therefore, the question can only be included even a מרבה is an animal born from two different species (משב ועד), however ודמה is from the same species but it has a different appearance. If מלאים is included so a could be included.

 $^{^{66}}$ See רשב"א and נחלת משה.